

“TROBADA D’EXPERIÈNCIES”

ESPAI CATALÀ-ROCA. BARCELONA 2006

Trobada d’ experiències. Josep M. Cadena

Martí Català i el nou art de la fotografia amb Matt Lamb
i Martí Rom com a motius.

Malgrat les seves arrels gregues i llatines, el verb fotografiar i les paraules que d’ell se’n deriven són expressions molt noves dins de la societat humana. Ni tant sols venen de quan l’any 1822 Joseph-Nicéphore Niepce aconseguí la primera representació estable amb el sistema heliogràfic, ja que donada la seva associació amb Daguerre per a perfeccionar l’invent, les primeres formes emprades per a parlar dels resultats obtinguts foren les de “daguerreotip” i altres relatives als cognoms dels seus promotors. Però, superades les primeres experiències i comprovada l’acceptació massiva d’aquella nova manera de captar i explicar la realitat objectiva, aviat a França i Anglaterra s’imposaren els neologismes derivats de la unió de “foto” (llum) i “grafos” (dibuix perfecte, magistral) amb immediat trasllat a totes les llengües cultes.

Però que es parlés amb naturalitat de fotografiar i de fotografies i a totes les nacions europees i a Estats Units d’Amèrica fos comú el fenomen estès entre milers de ciutadans, de voler posseir màquines de retratar o, si més no, disposar de retrats familiars relacionats amb casaments, naixements i bateigs, de cap manera vol dir que s’implantés de cop i volta una nova forma d’informar o de fer art. Es van posar, això sí, uns sòlids fonaments, reforçats poc després amb el cinema i amb els progressos de la cultura de la imatge que havien de seguir i que continuen avançant, però amb sentit subsidiari d’arts ben consolidades com són la pintura i l’escultura. Els apassionats de la fotografia, obligats a explorar les noves possibilitats tècniques d’uns estris que desenvolupaven experiències que ja Leonardo da Vinci havia fet amb la càmera fosca però que evolucionaven molt de presa i necessitaven d’un lent procés de laboratori per a donar tangibles resultats, no podien de cap manera innovar en els conceptes estètics. Gràcies, però, a la voluntat dels fotoperiodistes que superaven les instantànies estàtiques i aconseguiren captar el dinamisme de les accions humanes, també els fotògrafs que seguiren l’estètica dels quadres i de les estàtues avançaren en la realització de les seves obres com fruit d’un art nou i comparable amb els ja establerts.

Les precedents consideracions venen a tomb de l’obra de Martí Català que ara s’exposen. Continuador d’una família de grans fotògrafs catalans –el seu avi, Pere Català Pic, i el seu pare, Francesc Català-Roca –sempre ha entès la fotografia com a plasmació de la realitat exterior observada i orientada d’una manera transcendent per l’artista que porta dins.

Una estada a Xicago amb el pintor nord-americà Matt Lamb i amb l’escultor català Francesc Martí Rom li van permetre a Martí Català seguir les formes de treballar dels dos artistes i expressar a partir d’ells la seva pròpia manera d’entendre la comunicació plàstica. Essencialment la mostra és de fotografies, però com Lamb i Martí Rom hi

participen –cadascú d’ells amb dues obres i amb una obra conjunta- és factible dir que s’ha trobat com una tridimensionalitat que va més enllà del testimoni plàstic de cada autor. En conjunt és resultat de la integració de les parts i funciona per ell mateix, d’una manera autònoma, que en aquest cas posa de relleu el salt qualitatiu de la fotografia.

Matt Lamb (Xicago, Il·linois, 1932) és un pintor expressionista i visceral, bolcat amb la representació de l’esperit que troba en totes les manifestacions de vida. Refinat i culte com persona que ha viatjat i exposat per tot el món a importants sales d’art i a notables museus, quan pinta manifesta els seus sentiments amb força primigènia. El qualificatiu que més li apliquen és del de “salvatge”, però amb el noble sentit de que allibera les potències humanes de la mateixa manera que ho fan el sol i les estrelles en mig de la immensitat del Cosmos, o com creixen arbres i plantes en mig de la selva amazònica. Persona d’ardent i amb espiritualitat de signe catòlic, manifesta amb la força els seus colors i amb la fluïdesa de les figueres que veu en l’atmosfera com manifestació de l’alè diví, la voluntat de perfeccionament humà.

Martí Rom (Barcelona, 1955), vinculat per raons familiars a Mont-roig, va conèixer Lamb amb motiu d’una visita que aquell realitzar a l’esmentada població tarragonina per a seguir les primeres petjades artístiques de Joan Miró. Congeniaren i el pintor oferir a l’escultor exposar junts a diverses galeries europees i nord-americanes amb les que habitualment treballa. I encara que en la seva obra Martí Rom parteix de la realitat tangible i de les formes establertes, la seva manera d’utilitzar els materials trobats i el sentit que té de recrear amb fragments el cos humà i els objectes que més representen a les persones, va fer que s’establís la connexió de criteris.

I de la relació entre Lamb i Martí Rom arriba la trobada professional i amical amb Martí Català Pedersen (Barcelona, 1961), de la que ha sorgit la present exposició. Aquesta és, com ja he assenyalat i ara convé repetir, el fruit madur de la fotografia per ella mateixa, com expressió independent de l’art del seu autor. D’aquesta manera s’aconsegueix que l’esperit que troba Lamb a l’espai i a l’interior dels éssers humans, així com la recerca escultòrica que Martí Rom fa de la realitat formal, tingui una nova dimensió en els fotografies de Martí Català.